

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Р І Ш Е Н Н Я

до протоколу № 86
від 23 травня 2018 року

**Про забезпечення діяльності Наукового комітету Національної ради
України з питань розвитку науки і технологій відповідно до статей 20 та 21
Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”**

Заслухавши інформацію “Про забезпечення діяльності Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій відповідно до статей 20 та 21 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” Комітет з питань науки і освіти відзначає таке.

Відповідно до частини третьої статті 20 та пункту 2 частини першої статті 41 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” постановою Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 226 утворено Національну раду України з питань розвитку науки і технологій (далі – Національна рада).

Національну раду утворено для забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації єдиної державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності. Рада є постійно діючим консультативно-дорадчим органом. Очолює Національну раду Прем'єр-міністр України.

Кабінет Міністрів України 9 серпня 2017 р. розпорядженням № 520-р затвердив склад Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

Національна рада складається з Наукового та Адміністративного комітетів, по 24 особи в кожному. Склад Адміністративного комітету формувався на підставі пропозицій, отриманих від центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук України та національних галузевих академій наук України, Київської міської та обласних державних адміністрацій, великих наукоємних підприємств, наукових установ та закладів вищої освіти.

Відповідно до вимог Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» і Положення про конкурс щодо обрання членів Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1042, Ідентифікаційний комітет з питань науки у складі трьох вітчизняних і шістьох іноземних провідних учених на конкурсній основі обрав членів Наукового комітету.

Склад Наукового комітету сформовано із 24 вчених, які представляють наукову спільноту, є науковими лідерами, мають визначні наукові здобутки, бездоганну наукову репутацію та довіру в науковому середовищі. Обрані члени Наукового комітету репрезентують наступні напрями досліджень:

- природничі науки фізико-математичного та хімічного профілю, науки про Землю (10 осіб);
- технічні науки і технології, матеріалознавство (4 особи);
- науки про життя, медичні науки і пов'язані з ними технології (4 особи);
- сільськогосподарські науки, харчові і біотехнології (2 особи);
- соціогуманітарні, економічні і правові науки (4 особи).

За територіальною ознакою: 9 членів Наукового комітету представляють Харківську, Львівську, Волинську, Дніпропетровську, Донецьку області, 15 членів – м. Київ.

Таким чином було сформовано необхідну нормативно-правову базу для початку роботи утвореної при Кабінетові Міністрів України Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

Основною формою роботи Національної ради є спільне засідання Наукового та Адміністративного комітетів, на якому Національна рада ухвалює рекомендації для Кабінету Міністрів України з питань, що належать до її компетенції. Національна рада проводить спільні засідання за потреби, але не менше чотирьох разів на рік.

16 січня 2018 року у приміщенні клубу Кабінету Міністрів України відбулось перше засідання Національної ради під головуванням Прем'єр-міністра України.

Відповідно до ст. 20 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” основними функціями Національної ради є:

- 1) підготовка та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо формування засад державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності;
- 2) підготовка пропозицій щодо визначення пріоритетів розвитку науки і техніки та заходів з їх реалізації;
- 3) підготовка пропозицій щодо інтеграції вітчизняної науки у світовий науковий простір та Європейський дослідницький простір з урахуванням національних інтересів;
- 4) підготовка пропозицій щодо засад функціонування в Україні системи незалежної експертизи державних цільових наукових та науково-технічних

програм, наукових проектів, державної атестації наукових установ, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань;

5) розгляд та надання висновків щодо проектів концепцій державних цільових наукових та науково-технічних програм та проектів таких програм;

6) надання Кабінетові Міністрів України рекомендацій щодо формування державного бюджету в частині визначення загальних обсягів фінансування наукової і науково-технічної діяльності та його розподілу між базовим та конкурсним фінансуванням наукових досліджень, а також у частині визначення структури розподілу між напрямками грантової підтримки Національного фонду досліджень України;

7) заслуховування та оцінювання звітів центральних органів виконавчої влади, Національного фонду досліджень України, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та інших головних розпорядників бюджетних коштів, що здійснюють наукову та науково-технічну діяльність або є замовниками наукових досліджень та розробок, про стан використання коштів на наукову та науково-технічну діяльність та отримані результати і внесення пропозицій за результатами їх розгляду;

8) підготовка та оприлюднення щорічної доповіді про стан та перспективи розвитку сфери наукової та науково-технічної діяльності України, а також про стан виконання Україною пріоритетів Європейського дослідницького простору та надання пропозицій щодо плану їх реалізації на наступний рік;

9) підготовка пропозицій щодо принципів створення та стратегії розвитку державної дослідницької інфраструктури, системи державних ключових лабораторій;

10) взаємодія в установленому порядку з відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій;

11) ініціювання і замовлення прогностичних та форсайтних досліджень у галузі науки, технологій, інновацій, організації та проведення наукової експертизи рішень центральних органів виконавчої влади, що стосуються наукової сфери, а також проектів концепцій державних цільових наукових та науково-технічних програм і проектів таких програм;

12) надання пропозицій щодо принципів наукової етики та механізмів контролю за їх дотриманням;

13) розроблення спільно з представниками реального та фінансового секторів економіки та іншими зацікавленими сторонами пропозицій щодо створення механізмів комерціалізації результатів наукових досліджень;

14) внесення рекомендацій щодо оптимальних шляхів реалізації проектів і програм міжнародної технічної допомоги у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

15) надання пропозицій щодо розвитку наукової та науково-технічної сфери в Україні;

16) розроблення пропозицій щодо стратегії розвитку системи залучення та підготовки учнівської молоді до наукової і науково-технічної діяльності.

Науковий комітет та Національна рада діють відкрито і гласно. На офіційному сайті Кабінету Міністрів України створено постійну рубрику “Національна рада України з питань розвитку науки і технологій”, у якій розміщуються матеріали засідань Наукового комітету. У мережі Facebook створено сторінку Наукового комітету, через яку до Наукового комітету можна звернутися з відповідними пропозиціями чи зауваженнями.

Як робочий колегіальний орган Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, що представляє інтереси наукової громадськості, поряд із окресленими вище завданнями Науковий комітет проводить експертизу нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади на предмет відповідності інтересам та засадам державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності. Всього від початку своєї роботи Науковим комітетом було проведено експертизу більше як 110 проектів нормативно-правових актів. Окрім того, Науковий комітет є розробником та здійснює супровід проектів нормативних актів, пов'язаних з утворенням Національного фонду досліджень України, виконує функції наглядової ради Національного фонду досліджень України та Ідентифікаційного комітету для наукової ради Національного фонду досліджень України.

Разом з тим, члени Наукового комітету беруть участь у численних робочих та експертних групах, зокрема у роботі консультативно-дорадчого органу Кабінету Міністрів України – Раді з розвитку інновацій, робочої групи з розроблення Стратегії інноваційного розвитку України, відповідних комітетів, якими проводиться моніторинг виконання Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій “Горизонт 2020”.

При проведенні експертизи нормативно-правових актів на предмет відповідності інтересам та засадам державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності, Науковий комітет звертається до фахівців відповідних галузей щодо надання експертних висновків з окремих питань зазначеної експертизи, оскільки його члени не завжди мають необхідну компетенцію з предмету її проведення. Натомість, враховуючи відсутність можливості проведення оплати робіт, виконаних залученими експертами, отримання від них таких висновків не є гарантованим.

У зв'язку з наведеним та зважаючи на значний обсяг покладених на Науковий комітет завдань, потребують вирішення питання щодо утворення окремого апарату, який забезпечить організацію роботи Наукового комітету в частині підготовки проектів актів законодавства, проведення юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, що надійшли для надання експертного висновку Науковим комітетом, ведення діловодства, розгляду звернень громадян, взаємодії з засобами масової інформації, органами державної влади, іншими установами, підприємствами і організаціями, а також можливості оплати робіт сторонніх експертів, залучених для проведення експертизи нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та центральних органів

виконавчої влади на предмет відповідності інтересам та засадам державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності.

Відповідно до ст. 21 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” члени Наукового комітету виконують свої обов’язки на громадських засадах. Також цим Законом передбачено, що відшкодування витрат, пов’язаних з виконанням обов’язків членів Національної ради України з питань розвитку науки і технологій; забезпечує Секретаріат Кабінету Міністрів України.

Нормами Закону України “Про Державний бюджет на 2018 рік” (Додаток 3) передбачені видатки на організаційне, матеріально-технічне, інформаційне та інше забезпечення діяльності Національної ради України з питань розвитку науки і технологій (КПКВ 0411200) в загальній сумі 600,0 тис. грн., з яких 506 тис. грн. становлять видатки споживання та 94,0 тис. грн. – комунальні послуги, енергоносії і видатки розвитку.

18 квітня 2018 року постановою Кабінету Міністрів України № 290 затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для організаційного, матеріально-технічного, інформаційного та іншого забезпечення діяльності Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Відповідно до вищевказаного Порядку, зазначені бюджетні кошти спрямовуються на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю; оплату оренди приміщень та відшкодування орендодавцю експлуатаційних витрат, пов’язаних з їх утриманням; оплату відряджень членів Національної ради, пов’язаних з проведенням засідань Національної ради і засідань Наукового та Адміністративного комітетів Національної ради; оплату комунальних послуг та енергоносіїв. Проте такі кошти Науковий комітет не отримав ще й досі.

Наразі у складі Департаменту соціальної та гуманітарної політики Секретаріату Кабінету Міністрів України утворено секретаріат Національної ради України з питань розвитку науки і технологій. Працівниками цього секретаріату також здійснюється діловодство, робота зі зверненнями, юридичний супровід щодо документів, які надходять для опрацювання і до Наукового комітету, організація проведення засідань Наукового комітету тощо. Працівники достатньо забезпечені комп’ютерною та оргтехнікою, канцелярським приладдям, меблями, витратними матеріалами тощо.

Тривалий час вирішується питання з юридичним оформленням оренди приміщення для розміщення Наукового комітету та секретаріату Національної ради, оскільки приміщення Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, у якому планується розмістити вищезазначені підрозділи, є пам’яткою культурної спадщини національного значення та потребує особливого порядку отримання дозволу на укладення договору оренди цього нерухомого майна.

На часі постає необхідність вирішення питань організаційного та матеріально – технічного забезпечення роботи Національного фонду досліджень України.

Члени Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти висловили своє глибоке занепокоєння щодо стану організаційного забезпечення роботи

Наукового комітету Секретаріатом Кабінету Міністрів України, відсутності відповідного фінансування на компенсацію витрат членів Наукового комітету (на що Комітет акцентував увагу у своєму Рішенні від 15 листопада 2017 року до протоколу № 73 – пункт 5.3), залучення на платній основі експертів, надання доступу до аналітичної інформації на відповідних рівнях державного управління тощо. Адже за таких умов і з урахуванням того, що члени Наукового комітету працюють на громадських засадах, ефективної діяльності Наукового комітету не слід очікувати. Між Науковим та Адміністративним комітетами, Секретаріатом Кабінету Міністрів України і Головою Національної ради України з питань науки і технологій має налагодитись тісна взаємодія з метою забезпечення прориву у науковій сфері держави. Інакше продовжиться криза у цьому напрямі і повільне зникнення вітчизняних пріоритетів у науці.

З урахуванням проведеного обговорення Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти **вирішив**:

1. Інформацію «Про забезпечення діяльності Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій відповідно до статей 20 та 21 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» взяти до відома.

2. Звернути увагу Кабінету Міністрів України на необхідність комплексного вирішення питань щодо виконання Секретаріатом Кабінету Міністрів України:

- частини п'ятої статті 21 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» стосовно забезпечення відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням обов'язків членів Національної ради України з питань розвитку науки і технологій;

- частини шостої статті 20 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» стосовно організаційного, матеріально-технічного, інформаційного та іншого забезпечення діяльності Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, насамперед її Наукового Комітету.

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України розробити організаційні заходи щодо більш ефективної та конструктивної роботи Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій, зокрема щодо:

- створення робочих груп та залучення фахівців з розробки проектів актів законодавства, пов'язаних з основною діяльністю Національної ради, експертів до проведення експертизи проектів нормативно-правових актів на предмет відповідності інтересам та засадам державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності і відповідного фінансового забезпечення їх роботи;

- вдосконалення взаємодії Наукового комітету Національної ради з органами центральної виконавчої влади, іншими органами державного управління, у тому числі щодо надання членам Наукового комітету Національної ради доступу до аналітичної інформації на відповідних рівнях державного управління;

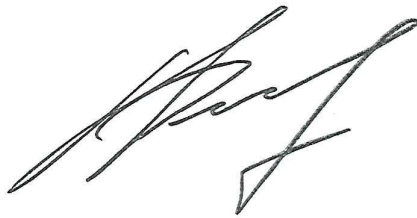
- розгляду можливості розширення апарату працівників, який забезпечить організацію роботи Наукового комітету в частині підготовки проектів актів законодавства, проведення юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, що надійшли для надання експертного висновку Науковим комітетом, ведення діловодства, розгляду звернень громадян, взаємодії з засобами масової інформації, органами державної влади, іншими установами, підприємствами і організаціями тощо.

4. Рекомендувати Науковому комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій звернутись з ініціативою до громадських неурядових організацій щодо підписання Меморандумів про співпрацю та започаткування спільних проектів, спрямованих на організацію та проведення моніторингу стану науки, пріоритетних національних досліджень, наукових досягнень та потенціалу; національних соціально-економічних пріоритетів, розробку моделі реформування наукової сфери з попереднім вивченням відповідного міжнародного досвіду; виконання прогностичних та форсайтних досліджень у галузі науки, технологій, інновацій, організації та проведення наукової експертизи рішень центральних органів виконавчої влади, що стосуються наукової сфери, а також проектів концепцій державних цільових наукових та науково-технічних програм і проектів таких програм, долучаючи до цього процесу широке коло наукової громадськості; підготовку пропозицій щодо системи залучення молоді до наукової і науково-технічної діяльності тощо.

5. Рекомендувати Національній раді України з питань розвитку науки і технологій залучати народних депутатів України (за їх згодою), до участі в роботі щодо проведення аналізу проблемних аспектів стану вітчизняної науки та опрацювання пропозицій щодо його поліпшення.

6. Контроль за реалізацією цього рішення покласти на заступника Голови Комітету І. Кириленка.

**Перший заступник
Голови Комітету**

О.В. Співаковський